

Informacja dotycząca realizacji przez ZUS emerytur pomostowych

W celu zapewnienia jednolitości stosowania przepisów ustawy o emeryturach pomostowych – do Oddziałów Zakładu przekazane zostały stosowne wytyczne, w tym wytyczne Członka Zarządu ZUS z dnia 22 stycznia 2009 r. znak: 994800/0214/13/2009, których treść została uzgodniona z Ministerstwem Pracy i Polityki Społecznej.

Dla ujednoczenia trybu postępowania przy rozpatrywaniu wniosków osób ubiegających się o przyznanie emerytury pomostowej, dla których rozwiązanie stosunku (stosunków) pracy jest jednym z warunków wymaganych do przyznania świadczenia, wydane zostały wytyczne Nr 51 Członka Zarządu Zakładu z dnia 19 października 2011 r., znak: 994800/0214/51/2011 oraz wytyczne przypominające Nr 2 Członka Zarządu Zakładu z dnia 13 stycznia 2020 r., znak: 994800/0200/2/2020, dotyczące trybu postępowania przy rozpatrywaniu wniosków o emeryturę pomostową.

Zgodnie z ww. wytycznymi, w sprawach osób ubiegających się o przyznanie emerytury pomostowej, dla których rozwiązanie stosunku (stosunków) pracy jest jednym z warunków wymaganych do przyznania świadczenia, pracownicy Zakładu zobowiązani są analizować całość dokumentacji zgromadzonej w aktach rentowych i - w razie takiej potrzeby - przeprowadzić niezbędne postępowanie wyjaśniające w celu sprawdzenia, czy - poza warunkiem rozwiązania stosunku (stosunków) pracy - spełnione zostały pozostałe warunki wymagane do przyznania emerytury pomostowej.

W przypadku zatem, gdy osoba zainteresowana ubiega się o ww. emeryturę, sprawdzeniu powinno podlegać, czy spełniony został, m.in., warunek:

- posiadania okresu składkowego i nieskładkowego, wynoszącego co najmniej 20 lat dla kobiety i 25 lat dla mężczyzny,
- posiadania okresu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, wynoszącego co najmniej 15 lat,
- wykonywania przed dniem 1 stycznia 1999 r. pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych¹ lub art. 32 i 33 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych²,
- wykonywania po dniu 31 grudnia 2008 r. pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ww. ustawy o emeryturach pomostowych.

W sytuacji, gdy jedyną przyczyną odmowy przyznania emerytury pomostowej jest nierozwiązanie stosunku (stosunków) pracy - w decyzji odmawiającej przyznania świadczenia organ rentowy wyraźnie stwierdza ten fakt.

¹ Dz. U. z 2018 r. poz. 1924

² Dz. U. z 2018 r. poz. 1270 ze zm.

Analogicznie w przypadku, gdy - oprócz warunku rozwiązania stosunku (stosunków) pracy - nie zostały spełnione inne warunki wymagane do przyznania emerytury pomostowej, okoliczność ta wskazywana jest w decyzji odmawiającej przyznania świadczenia.

Zasady przyznania emerytury pomostowej

Zgodnie z art. 4 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych³ (dalej ustawa o emeryturach pomostowych), prawo do emerytury pomostowej przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) urodził się po dniu 31 grudnia 1948 r.;
- 2) ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat;
- 3) osiągnął wiek wynoszący co najmniej 55 lat dla kobiet i co najmniej 60 lat dla mężczyzn;
- 4) ma okres składkowy i nieskładkowy, ustalony na zasadach określonych w art. 5-9 i art. 11 z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych⁴ (dalej ustawa emerytalna), wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn;
- 5) przed dniem 1 stycznia 1999 r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, tj.:
 - w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu art. 32 lub art. 33 ustawy emerytalnej,
 - w szczególnych warunkach, wymienione w załączniku nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych, lub
 - o szczególnym charakterze, wymienione w załączniku nr 2 do ustawy o emeryturach pomostowych;
- 6) po dniu 31 grudnia 2008 r. wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w załączniku nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych lub prace o szczególnym charakterze, wymienione w załączniku nr 2 do ustawy o emeryturach pomostowych;
- 7) nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy.

Przy ustalaniu, czy został spełniony warunek posiadania co najmniej 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, uwzględnia się okresy pracy:

- w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu art. 32 ustawy emerytalnej oraz art. 33 tej ustawy, przebyte do dnia 31 grudnia 2008 r.,
- w szczególnych warunkach, wymienione w załączniku nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych lub o szczególnym charakterze, wymienione w załączniku nr 2 do tej ustawy, będą przebyte zarówno przed dniem 1 stycznia 2009 r., jak i po dniu 31 grudnia 2008 r.

Pracownicy, wykonujący niektóre prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wymienione w nowych wykazach prac, mają możliwość uzyskania emerytury pomostowej na szczególnych zasadach (zgodnie z art. 5-10 ustawy).

Prawo do emerytury pomostowej, na podstawie art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych, uzyska również osoba urodzona po dniu 31 grudnia 1948 r., która po dniu 31 grudnia 2008 r. nie wykonywała pracy w szczególnych warunkach, wymienionej w załączniku nr 1 do ustawy lub o szczególnym charakterze, wymienionej w załączniku nr 2 do ustawy, jeżeli osoba taka spełnia warunki określone w art. 4 pkt 1-5 i 7 i art. 5-12 ww. ustawy i w dniu wejścia w życie ustawy o emeryturach pomostowych, tj. 1 stycznia 2009 r., miała – wymagany do emerytury pomostowej na warunkach określonych w art. 4 lub art. 5-11 ustawy o emeryturach pomostowych – okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 tej ustawy.

³ Dz.U. z 2018 r. poz. 1924

⁴ Dz. U z 2018 r. poz. 1270 ze zm.

KOORDYNATOR

Ewa Bednarczyk